

Torah from Around the World

Wie een ander gunstig beoordeelt zal zelf gunstig beoordeeld worden.

Talmoed, Sjabbat 127b

Sjabbat 29 april 2023/ 8 Ijar 5783, Acharé Mot-Kedosjiem, Wajikra/Leviticus 16:1 - 20:27

Tanach blz. 230 - 241

Haftara: Amos 9:7 - 15

Tanach blz. 1176 - 1177

Vertaler: Channa Kistemaker

Commentaar: **Linda S. Golding** is als pastoraal medewerker verbonden aan het New York-Presbyterian Hospital en doceert pastoraat aan het Jewish Theological Seminary te New York.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://www.jtsa.edu/torah/who-is-the-stranger/>

Wie is die onbekende?

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְשֻׁנָּה הַבְּרִיּוֹת

Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze God, Koning der wereld, die aan de schepselen bijzondere vormen geeft. (vert. Wagenaar)

Wat een geweldige uitnodiging, dacht ik, om een dvar Tora te schrijven over Acharé Mot! De openingsverzen "Zeg tegen je broer Aharon dat hij niet zomaar de heilige ruimte achter het voorhangsel mag binnengaan. Het zou zijn dood betekenen . . ." kwamen onmiddellijk in me op. De richtlijn om opmerkzaam en bedachtzaam te zijn bij het benaderen van Gods aanwezigheid en de aanwezigheid van anderen komt zeker overeen met de levenswijze van een pastoraal werker. Als ik bijvoorbeeld een ziekenhuiskamer betreed, weet ik dat de *Sjechina*, Gods genezende aanwezigheid, zich aan het hoofdeinde van het bed van de patiënt bevindt. Heiligheid is al in de kamer en ik moet bereid zijn om mijn aandacht te schenken.

Maar ik beseftte al snel dat ik het niet kon laten om een *pasoek* te behandelen die later in de sidra verschijnt, Wajikra/Leviticus 18:22: "Je mag niet het bed delen met een man zoals met een vrouw, dat is gruwelijk.", een bevel dat decennia, zo niet eeuwen lang veel pijn heeft veroorzaakt. Het vers negeren of mijn focus op een ander gedeelte richten, zou opzettelijk in tegenspraak zijn met mijn taak om als pastoraal werker in te staan voor de belangen van degenen wier zorg mij is toevertrouwd; voor rechtvaardigheid in het spirituele, sociale en gezondheidsdomein; voor diversiteit en inclusiviteit; en voor Gods aanwezigheid in de wereld.

Deze *pasoek* deed me denken aan Jack, een patiënt van lang geleden. Hij was een tengere, oudere man in een ziekenhuisbed, die wanhopig beide armen opstak en riep: "Ik ga naar de hel! Ik heb dingen gedaan die ik niet mag doen, slechte dingen." Een nogal heftige openingszin voor een pastoraal werker die net begonnen is met haar opleiding! Mijn gedachten snelden door een lijst met mogelijke slechte dingen, totdat ik genoeg gekalmeerd was om te zeggen: 'Hmmm. Zoals . . . ?' Jack, die zich identificeerde als christen, vertelde me dat hij religieuze regels had overtreden waarvoor hij gestraft zou worden.

Ik vroeg me af of Jack me misschien wilde vertellen dat hij homo was. Ik wist niets over Jacks specifieke religieuze overtuigingen of ervaringen, maar Jom Kipoer en de intensiteit ervan lag nog vers in mijn oren en mijn hart, net als de jaarlijkse keuze van mijn *kehilla* om de sidra in de middag om te wisselen - dat wil zeggen, om Kedosjiem (Wajikra 19 :1–18) te lezen in plaats van Acharé Mot (Wajikra 18:1–30) om te voorkomen dat het pijnlijke vers in het openbaar wordt voorgelezen. (De lezing van Kedosjiem zelf stopt natuurlijk vóór de herhaling en uitbreiding van de *pasoek*, inclusief een oproep tot de doodstraf in Wajikra 20:13.)

Als pastoraal medewerker in een ziekenhuis omschrijf ik mijn rol als het helpen van patiënten, familie en personeel om te herinneren wie ze zijn als ze niet in zulke kwetsbare omstandigheden verkeren. Het is mijn werk om hen te helpen hun kernovertuigingen en waarden te verwoorden, zelfs als ze ziek zijn, lijden en worstelen. Fysiotherapeuten vertellen me dat patiënten na ongeveer 48 uur in een ziekenhuisbed spierspanning beginnen te verliezen, en ik geloof dat diezelfde patiënten in datzelfde tijdsbestek ook hun 'persoonlijkheidsspanning', aspecten van hun identiteit, beginnen te verliezen. Het leven van gezinnen staat op zijn kop terwijl ze proberen om te gaan met de ziekte van een dierbare, en het personeel worstelt met dezelfde angsten en onrust als de patiënten en hun families rond de pandemie en lokale, nationale en mondiale aangelegenheden.

Mijn dagelijkse werk bestaat uit het luisteren naar verhalen. Ik let zowel op het verhaal als op de lege ruimtes tussen de woorden en op wat niet wordt gezegd. Ik geef terug wat ik hoor om mensen te helpen zichzelf te horen; om hen aan te moedigen om zorgen en

angsten uit hun lichaam te confronteren en los te laten, zodat ze ruimte hebben om te ademen en te genezen; en om hen te helpen zich te heroriënteren te midden van de chaos van ziekte of werk. Elke dag ontmoet ik onbekenden voor wie het ziekenhuis, een tijdelijk bouwwerk van beton en staal, en zijn taal en gewoonten, onbekend zijn. Ik probeer ieder mens bij zichzelf te verwelkomen, ook in deze crisistijd (de corona pandemie, red.). Ik weet hoe het voelt om een onbekende te zijn voor mezelf en voor anderen; vast te zitten in crisis en ziekte, in een web van vooringenomenheid, oordeel en isolatie. Ik pretendeer alleen niet te weten hoe dat precies voor iemand anders aanvoelt. Als aalmoezenier heb ik de eer, het genoegen en de verantwoordelijkheid om te helpen deze gevoelens bij anderen te verminderen en ik zet me dagelijks in om mijn ogen, oren en hart open te houden.

De ontmoeting met Wajikra 18:22 herinnert mij er pijnlijk aan dat de wereld zelfs in haar beste tijden gevuld is met haat, schaamte, wrok en angst voor de ander. Er zijn mensen die deze pasoek gebruiken als wapen tegen zichzelf en tegen anderen. Soms is deze pasoek de enige die mensen kennen, waarbij ze de zorg voor de armen vergeten, het achterlaten van aren voor de hongerigen, het anderen behandelen zoals ze zelf behandeld willen worden.

Hoe zit het met Jack? Tijdens onze bezoeken hoorde ik dat hij was opgegroeid in New York City, met pensioen was gegaan, nooit was getrouwd en alleen woonde. Hij had niet veel sociale contacten, ging niet naar de kerk en wilde dolgraag naar huis worden ontslagen. Toen de maatschappelijk werker van het ziekenhuis het appartement ging controleren op veiligheid, kwam hij terug met de trieste constatering dat het appartement in zo'n staat van wanorde en vuilheid verkeerde dat het niet bewoonbaar was. Jack zou worden ontslagen naar een verpleeghuis, en zijn appartement zou worden leeggemaakt en teruggegeven aan de huisbaas.

Ik ben er nooit achter gekomen welke religieuze regels Jack dacht te hebben overtreden of waarom hij zeker wist dat hij in de hel zou worden gestraft. Ik heb echter wel enkele basisprincipes geleerd van het pastoraat dat ik elke dag probeer uit te oefenen: zorgen voor de persoon tegenover me zoals zij/hij/hen zich presenteert, even blij zijn met verschillen als met overeenkomsten, de onbekende verwelkomen in ieder van ons, en de onzekerheid tolereren van het niet weten van het antwoord.

De volgende woorden van Rabbi Elazar ben Azarja in de Talmoed (BT Chagiga 3b) spreken boekdelen: "Mogen we een oor krijgen als een trechter en een opmerkzaam hart om alle tegenstrijdige stemmen te begrijpen."